

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

V. De primis qualitatibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

fuisse, formas elementorum non manere formaliter in mixtis, sed corrupti formam cuiusque elementi ad introductionem formae mixti. Idem late ostendit Petrus Garcia cap. 3. citato, ubi recte explicat nonnulla testimonia, quae pro opposita sententia Mercatus, & alij adduxere. Verumtamen elementa aliquo modo in mixto contineri negandum non est, id enim fert communis loquendi modus Philosopho satis familiaris, qui cum elementum definiunt dixit manere in mixto actu, aut potentia, idem necessum est explicare quomodo elementa dicantur permanere in mixto, ut ex modo quo haec loquutio intelligatur, explicacionem accipiamus testimonia Philosophi, quibus opposita sententia suaderi intenditur. Sentio elementa dici virtualiter in mixtis manere, quia in his remanent illorum virtutes, hoc est qualitates primae, quae sunt virtutes elementorum, illae enim qualitates, quae summè intente in elementis reperiuntur, in quolibet mixto in gradibus remissis reperiuntur. Sic explicat Angelicus Doctor existentiam elementorum in mixto 1. part. question. 56. artic. 14. ad 4. ubi haec habet: *Et ideo dicendum est secundum Philosophum in 1. de generat. quod forma elementorum manent in mixto, non actu, sed virtute: manent enim qualitates propriae elementorum licet remissae, in quibus est virtus formarum elementorum.*

Arguunt secundo Medici: quando perit mixtum resoluitur in quatuor elementa: ergo elementa formaliter in mixto continentur; consequentia videtur efficax, quia nihil potest resolui in illa, quae formaliter non includitur, totum enim resoluitur in partes, quibus constat, & quodlibet ens in illa, quae in se continet. Antecedens probatur: Quando comburitur lignum adest ignis, & adest aqua, nempe humor ille aquosus, quo lignum quasi sudare conspiciamus, adest terra, videlicet cinis, & non adest aer, qui in fumo conspiciuntur; ergo in resolutione mixti dissoluntur quatuor elementa, quae in illo erant quasi inoluta, & cooperta forma mixti. Nihil contra nostram sententiam concluderetur, etiam si corruptionem cuiusque mixti comitarentur quatuor elementa, in quae resoluti diceretur, quia facile dici potest elementa tunc generari. & prius tempore non praecessisse, dum forma mixti permanebat, quia corruptio mixti non contingit sine noua aliqua generatione, cum agens naturale per se corruptionem non intendat, sed generationem. Ex hoc principio rationem conficio, quia non solum satisfacio praedicto argumento, verum etiam oppositam sententiam impugno. Quando corruptitur forma mixti: verbi gratia, lignum, resoluitur in quatuor elementa, ut in obiectione traditur, & nulla alia forma distincta à formis elementorum succedit formae mixti corruptae; ergo formae elementorum producuntur in illo instanti, in quo corruptitur forma mixti, quia nunquam contingit corruptio formae sine noua alius productione, cum autem nulla appareat forma, quae producatur cum corruptitur mixti forma secundum doctrinam, quam obiectione continet, necessum est aliquam elementalem formam produci, quod signum est non praecessisse in mixto, quia si antea praecessisset, non modo primo produceretur. Secundo forma mixti corruptitur ex vi formae existentis in materia, quam informabat, in eodem instanti, in quo illa definit esse, sed secundum hunc dicendi modum in materia mixti tantum reperiuntur formae elementorum in instanti, in quo forma mixti corruptitur: ergo forma mixti incompressibilis est cum formis elementorum; ergo non potuit habere cum illis materiam communem, dum existebat, quam si habuisset, nunquam expelleretur à materia ex vi illarum, non enim potest forma expelli in hoc instanti à materia ex vi alterius formae, cum qua tempore precedenti in eadem materia fuerat commorata. Ad illud quod dicitur deberi contineri in toto illa, in quae resoluitur, Respondeo: resolutionem posse fieri praecise per separationem extremorum, in quae fit, vel per productionem illorum: cum fit praecise per separationem, necessum est praecessisse extrema, in quae fit resolutio, quando verò fit per productionem illorum, necessum non est extrema praecessisse in toto, seu in ente, quod resoluitur.

Secundo Respondeo in combustionem ligni, & sic in corruptione omnium mixtorum, non reperiuntur resolutionem in quatuor elementa factam, quia substantia aquosa, quam ignis per extrema ligni extrahit, aqua non est, sicut non est aqua humor ille, qui virtute ignis ex floribus, herbisque artificiose exprimitur, sed est humor quo arbor nutreba-

tur, vel quod verius iudico, est sudor arboris, seu resina, aliūve resinaceus humor, qui in ligno includebatur, vel forsitan, ut alij volunt erit aqua, quae in poris lignis illiusve foraminibus erat detenta, postquam pluuia vi intra ligni foramina penetrauerat. Cinis non est terra elementum, sed substantia terra valde similis, seu partes ligni, quae virtute ignis corruptioni non potuerunt resistere. Similiter fumus aer non est, sed substantia alia aeri valde similis, vel ligni particulae, quae pra nimia humiditate non potuerunt resistere concoqui, & in substantiam perfectam ignis conuerti, seu in flammam accendi, si substantiae sunt magis fumosae, quod magis humidae, & illae, quae sunt nimis siccae veluti carbo, parum, aut nihil fumi excitant.

Agunt tertio Medici: Mixto est elementorum vni: ergo in mixto reperiuntur elementa vni. Rursus in mixto reperiuntur qualitates elementorum: ergo reperiuntur elementorum formae, quia qualitates elementorum nunquam non proprias eorumdem formas comitantur. Deinde si elementa dicuntur contineri in mixtis ex eo tantum, quod in his illorum qualitates contineantur, vnum elementum in alio contineri dicitur, quia vnum elementum continet saltem in gradu remisso qualitatem, quam aliud continet in gradu summè intenso. Vt in congressu elementorum, vel neutrum vincit, & sic illo quodlibet propriam retinet naturam, & mixti generatio non fiet, vel vincit vnum, quod si fiat, hoc vincens in propriam naturam alia elementa conuertet, & sic non continget mixti generatio; vel omnia vincunt elementa, & sic omnia propriam formam producent in materia, & fiet mixtum includens omnium elementorum formas. Respondeo, ad primum, elementa vni in mixto non formaliter ratione formarum, sed virtualiter ratione qualitatum, quia omnes qualitates quatuor elementorum in vnum mixtum confluunt, ea enim ratione, qua dicuntur elementa esse in mixto, dicuntur vni in illo, vel vni dicuntur, quia illorum materies, quae diuise erant in elementis, vniuntur in mixto, & vnam materiam efficiunt, eadem enim ratione, qua dicuntur elementa permanere in mixto, in illo vni dicuntur, ut Puncto praecedenti dicebam. Ad secundum dico qualitates elementorum comitari proprias elementorum formas in illa intentione, quam in eisdem qualitatibus exigunt elementales formae, in remissiori autem communes esse quibusvis compositis. Ad tertium dico nullum elementum dici esse in alio, quia nullum continet omnes qualitates, quas continet aliud. Ad vltimum dico in congressu elementorum nullum absolute vincere, sed vinci omnia, quia corruptis omnium formis tertia alia ab omnibus distincta ex illorum assurgit congressu.

PUNCTUM V.

De primis qualitatibus.

PRIMAE qualitates dicuntur, quae neque ex aliis, neque ex se mutuo fiunt, sed ex ipsis oriuntur ceterae, quae definitio tantum potest comprehendere calorem, frigiditatem, humiditatem, & siccitatem, & his omnibus competere, si dantur certum est: competit definitio his qualitatibus, quia illarum nulla fit ex aliis qualitatibus, hoc est quia nulla resultat ex commixtione aliarum qualitatum, hoc enim sonat fieri ex aliis, non verò non produci ab alia, vel ab aliis qualitatibus, lux enim caloris est productiva iuxta vulgarem sententiam, nihilominus calor qualitas prima dicitur, quia non fit ex temperatura aliarum qualitatum neque primarum, neque secundarum, & sic frigiditas, humiditas, & siccitas. Insuper ex harum qualitatum commixtione fiunt omnes qualitates, quae fiunt ex aliquarum attemperatione, color enim, & sapor, & aliae huiusmodi qualitates resultant ex attemperatione, tum caloris, & frigiditatis, tum humiditatis, & siccitatis inter se, ita ut entitates in quibus haec qualitas magis eminet, hic color magis cluceat, sic nimis calida nimia afficiuntur nigredine. Consistit ergo ratio primae qualitatis in his duobus, videlicet in eo quod qualitates, quae primae dicuntur non fiant ex aliarum attemperatione, & in eo quod reliquae qualitates ex ipsarum temperie resultent. Sic lux prima non dicitur qualitas, quia licet non fiat

ex aliis qualitatibus, non tamen ex ipsa cum aliâ attemperata resultat qualitas alia in eodem subiecto, in quo ipsa est. Similiter, etsi detur, colores medios resultare ex commixtione colorum, qui summè opponuntur, & dicuntur extremi, nihilominus colores extremi primæ qualitates non dicuntur, quia ipsi ex commixtione aliarum qualitatū resultant. Neque ideo propriè primæ qualitates non sunt calor, & frigiditas, siccitas & humiditas, quia ex illis non oriuntur lux, sonus, impulsus, & aliæ similes, quia hæ qualitates, ex nullis aliis fiunt, & non est proprium primarum qualitatū, ut omnes qualitates, quæ primæ non sunt ex illis fiant, sed ut omnes qualitates, quæ fiunt ex commixtione aliarum, & secundæ dicuntur, fiant ex illis, quod conuenit quatuor qualitatibus assignatis respectu omnium, quas agnoscimus deseruiens ad generationem sublarium, in ordine ad quas, qualitates illæ definiuntur, & primæ dicuntur. Ex his inferes lucem, sonum, impulsus, potentias vitales habitus intentionales, actusque potentiarum non esse qualitates primas, neque secundas, non primæ quia ex illarum commixtione aliæ non resultant in eodem subiecto: non secundæ quia huiusmodi qualitates non resultant ex aliarum commixtione.

2. Ex qualitatibus primis connumeratis calorem esse entitatem positivam fatentur omnes, illiusque actiuitas satis demonstrat. Negarunt id frigori nonnulli asserentes esse priuationem caloris, errarunt tamen turpiter, quia frigus positivè influit, & aliud frigus producit, quod experientia monstrat, quando corpus frigidum alijs corpori applicamus, statim enim corpus applicatum frigiditatem concipit à corpore frigido progenitam. Neque corpus frigidum aliud frige facit præcisè per negationem caloris, quia nullum agens immediatè negationem producit, & ita nusquam posset ab agentis naturali frigiditas produci, neque destrui calor, cum nullum naturale agens sit immediatè destructivum alicuius entitatis, sed tantum destruat quatenus ponit entitatem impossibilem cum destructa. Quod si dicas agens naturale producere qualitatem aliquam media qua destruat calor, & illius succedat negatio, quam tu frigiditatem appellas, non negationem illam, sed entitatem positivam, quam dicis principium esse talis negationis, frigiditatem appellare deberes, siquidem secundum hunc dicendi modum semper qualitas illa negationem comitaretur, meliusque effectus positivos quos in corpore frigido experimur qualitati positivæ, quam puræ negationi tribuuntur, in quibus præcipuus est sensatio, sentimus enim corpus frigidum, & magis frigidum, non possumus autem sensu tactus negationem sentire.

3. Alij apud Conimbric. quæst. 2. art. 2. affirmant calorem, & frigiditatem esse entitates positivas, humiditatem verò non esse qualitatem, sed substantiam fluidam, siccitatem verò huius substantiæ priuationem, hos sequutus est Arriaga disput. 4. sect. 2. subsect. 1. Communis tamen sententia, fert humorem, & siccitatem esse qualitates positivas substantiæ superadditas, ita Conimbric. suprâ, qui affirmant sententiam hanc luculenter probatam fuisse à Plutarcho in libello de primo frigido, firmius huius sententiæ fundamentum mihi est omnium Philosophorum consensus, in quibus præcipuè Medici dari has qualitates acerrimè defendunt. De mente Aristot. dubitari non licet, sæpe enim de his qualitatibus agit multis in locis præcipuè lib. 2. de generatione per totum, maximè capite 2. ubi illas definit. Accedit communi Doctorum consensui experientia, qua tactu has qualitates sentimus cum enim vestes aliave corpora tangimus, sentimus humiditatem & siccitatem & dicimus, corpus hoc est humidum, vel siccum. Dari has sensationes, quibus dicimus sentire humiditatem & siccitatem nullus sensatus negabit, poterit tamè dici tunc non sentiri speciales qualitates, sed substantiam ipsam aliasve qualitates communes, neutrum autem verè dici sic probo. In eodem corpore modo calido, modo frigido sentimus humiditatem, & siccitatem, quantumvis enim lapis calefiat, aut frigeat sensu tactus illius siccitatem percipimus, & quantumvis calida frigidave qualitas sit illius humiditas tactu percipitur: ergo illud quod tangimus cum dicimus tangere humiditatem, & siccitatem, non est calor, aut frigiditas: ergo non est qualitas aliqua distincta ab speciali humiditate, & siccitate, nulla enim apparet cui possit sensatio ista specialiter

tribui. Secundò cum medicus tangit carnes infirmæ iam diu purida febris laborantis, in quacumque intentione aut remissione calorem, & frigiditatem habeant, antequam pulsus atteret, illiusque gradus noverit, sæpe gravitatem morbi cognoscit ex siccitate, quam tangit in carnibus: ergo tunc non tantum tangit calorem aut frigiditatem, ut contendit Arriaga, sed aliquid aliud, siquidem in eisdem carnibus diuerso calore, & frigore affectis eandem semper siccitatem præsentit. Confirmatur: sensus tactus discernit inter substantias, quas vocamus humiditas, & inter illas, quas siccitas appellamus, quam discretionem non facit sensus visus, non enim ex visu poterimus comparare notitiam, qua dicamus, corpus hoc est frigidum, vel humidum, quam sensu tactus percipimus, cum enim scire volumus, an vestis sit humida, vel secca, non illam oculis inspicimus, sed manu tangimus: ergo hoc per quod substantia constituitur humida, seu per quod habet illud, ratione cuius humida dicitur, siue sit accidens speciale distinctum, siue ipsamet fluida substantia, tactu percipitur. Sed substantia ipsa in se ipsa immediatè non sentitur: ergo substantia non dicitur humida per se ipsam, sed per aliquid superadditum. Confirmatur: fluxum substantiæ ex quo fluidam esse cognoscimus, potius visiva potentia, quam tactiva percipimus: ergo id quod sentimus, cum dicimus substantiam esse humidam, non est substantia esse fluidam, seu substantiam posse fluere: ergo sentimus qualitatem aliquam superadditam illi inhaerentem. Idem argumentum conficio de sensatione tactus, qua dicimus siccitatem sentire, illa enim non tangitur negatio fluxibilitatis, neque aliqua durities, seu consistentia partium opposita aptitudini ad fluendum, in lapide enim, qui neutquam fluere potest humiditatem sentimus: ergo sentitur qualitas substantiæ superaddita, quæ humiditas dicitur. Eandem conclusionem multi probant ex virtute actiua utriusque qualitatis, verumtamen adeo exilis est hæc virtus, ut ægrè possit aliquid ex illa nobis innotescere, & sit erit defendere contra sententiam oppositam talem virtutem inesse his accidentibus.

Obiicies, humorem, & siccitatem non sentiri per se, sed ratione caloris, aut frigiditatis, nullumque stare fundamentum ad has qualitates superadditas concedendas, & ita esse denegandas. Respondeo rem maturè inspicienti gravissimum fundamentum esse auctoritatem omnium Doctorum asserentium dari has qualitates, & sensu percipi tactus, nullamque rationem positivam pro opposita sententia inuentam fuisse. Insuper Respondeo falsum esse has qualitates tantum sentiri ratione frigiditatis, aut caloris, ostendit enim manifesta experientia præter calorem, & frigiditatem, aliquid aliud percipi sensu tactus, cum dicimus corpus siccum, vel humidum tangere, quod humiditatem, & siccitatem qualitates distinctas à substantia tota appellavit schola.

Secundò obiicit Arriaga, humiditatem non posse aliud corpus humectare, nisi per ingressum substantiæ fluidæ, quia si inter ipsum, & Oceani aquam vitrum leve poneretur, per quod non posset aqua permeare in æternum non humectaretur. Ex quatuor primis qualitatibus Aristoteles calorem, & frigiditatem qualitates actiivas appellavit passivas verò humiditatem, & siccitatem, quæ occasione tractant Doctores, an humiditas, & siccitas virtutem habeant ad producendas similes qualitates, de qua re multa scribunt Medici, legatur Petrus Garcia suprâ. Ex his deduces, quod etiam si humiditas humiditatem producere non posset, non ideo negandam esse hanc qualitatem, posset enim dari sine virtute actiiva produci simile effectum, sicuti datur calor, qui similem colorem producere non valet. Affirmo tamen cum ferè omnium sententia has qualitates habere virtutem actiivam producendi aliam sibi similem qualitatem, & tantum passivas dici, quia illarum actiiva virtus nimis debilis est. Neque audebit Arriaga experiri, quod tanquam certum supponit, quod certe sine graui sui detrimento non præstaret, existimo enim prædictâ experientia tantam Arriagam sensurum humiditatem, ut magis eam à se curaret expellere, quam nunc à Philosophia. Sentio ergo prædicto casu hominem valde humectandum esse, quod quisque experietur, si in terra aqua delibuta vitrum ponat, & suprâ illud corpus aliud humiditatis capax, quod valde humidum inueniet, & magis humidum versus partes illas, quæ vitrum immediatè tangunt, quod signum est corpus illud non humectari tantum ab

aëre, quia hic minus tangit partes immediatas vitro, quam alias superiores, quæ aëre cinguntur, nullo alio corpore impediunt. Similiter negandum est quod supponit Ariana mercies in naui non humectari aëre non ingredienti, quod falsum esse deprehendit, quicunque simul tangeret merces, quæ diu per mare vectæ fuere, & alias quæ loco secco fuissent asseruata, monstrat etiam humiditatem concipere omnia, quæ in locis humidis reponuntur, odor illis adiunctus, qui ex humiditate eisdem adueniente resultat.

6 Patres Conimbric. quest. 3. art. 1. definitiones omnium qualitarum ex Aristot. referunt, ex quo per concretum sic calor definitur. Calidum est, quod ea congregat, quæ sunt eiusdem speciei, hoc apparet in igne, qui aurum cum aliis metallis permixtum purgat ab illis, & partes auri diuisas interpositione aliorum metallorum in vnum congerit, & inter se vnit. Deinde duæ partes ceræ diuisæ calore rarefunt, & vniuntur idem dicitur de duabus densatis, quæ vni nequeunt, soluntur autem, & vniuntur calore. Neque contra hanc definitionem est, calorem extendere corpora calida per rarefactionem, quæ in nostra sententia cum diuisione rari corporis contingit, quia diuisiones in rarefactione factæ sensibus imperceptibiles sunt, & vniones supradictæ sunt valde sensibiles, & ita calor per ordinem ad vniones sensibus perceptibiles definitur, nulla habita ratione diuisionum insensibilium, quæ occasione caloris aliquando in rarefactione contingunt. Posset etiam dici in rarefactione vi caloris tantum contingere dilatacionem, & separationem localem partium, quæ diuisa supponuntur, & nullam nouam diuisionem contingere. Deinde calor aliquando vas vitreum frangit, aliquandoque calore diuiduntur ea, quæ sunt eiusdem generis, vt si vinum congelatum, & aqua congelata, quæ separata sunt applicantur igni mutua diuisione intermiscuntur partes vini & aquæ: nihilominus dicendum est Aristotelem definitionem subfistere, & explicanda proprietates illa congregandi illa, quæ sunt eiusdem generis de calore intenso intra latitudinem proprii temperamenti formæ vniendæ, non verò de calore ita intenso, vt destruat temperamentum, & formam corrumpat, & hac ratione responderetur ad difficultatem petitam ex valis contractione. Ad aliam de aqua, & vino congelatis quæ vi caloris miscuntur dicendum est Aristotelem definitionem secundum effectum, quem communiter, & frequentius habet, licet aliquando oppositum fortitur.

7 Hæc ad explicandam vulgarem definitionem, quam tradidit Arist. non animo definiendi naturam huius qualitatis per proprium genus, & strictam differentiam, sed illam quomodolibet explicandi descriptione quadam accommodatâ his quæ sensibus percipimus, eademque latitudine accipiendæ sunt definitiones reliquarum qualitarum, quas iam subficio.

8 Humidum definitur, quod difficile proprio termino terminatur, facile verò alieno, quod conuenit aëri, & aquæ, quæ propriis terminis contineri non possunt, facile enim ex omni parte labuntur, haud difficile autem alienis intra vas, vel intra quodcumque corpus aliud cohercentur. Quod autem aër aliquando velocissime creatur, & mare rapidissime concitetur, prouenit ab extrinsecis Lunæ aliorumve astrorum influxibus, ex se enim aqua debili compescitur termino, & aër subtilissimâ aranæ telulâ clauditur.

9 Siccum definit Arist. quod facile proprio termino, difficile alieno terminatur, vt patet in terra, & in aliis corporibus, quæ intra proprios terminos continentur, neque facile hinc inde labuntur, difficileque alienis terminis valent contineri, quia propriis contenti externis contineri non possunt, neque obstat ignem sua voracitate materiam sibi proximam depascere, ac in propriam ignis naturam contigua corpora conuertere, quia hoc non est non contineri propriis terminis, sed illos extendere, maioresque acquirere nouæ substantiæ antiquæ vnitæ acquisitione. Neque ex eo quod ignis levis sit, & facile moueatur, dici potest propriis terminis non contineri, quia semper propriis terminis mouetur, illud enim tantum dicitur non propriis terminis contentum, quod per sui diuisionem nullo impetente contrario facile dissipatur, ac in diuersas partes delabitur. Ex hoc inferes lapidem papyro inuolutum non contineri papyri terminis, continentia de qua Aristot. egit in his definitionibus. Quia etsi papyro aliòve corpore commoto lapis in terram decideret, non tamen dissiparetur secundum partes, neque in diuersa spatij latera, partes lapidis dissipatæ laberentur, sed omnes seruata eadem formali pro-

portione approximationis, quam inter se antea habebant, in terram deciderent, in qua proportionem consistit continentia, de qua loquitur Aristot. quamque habent aër, & aqua ratione termini extrinseci, quia amotis lateribus vasis continentis aquam, aqua dilaberetur illiisque partes mouerentur non seruata proportionem formalis approximationis, quam inter se habebant, quapropter dum cum eadem proportionem intra vas mouentur, hanc tribuimus terminis extrinsecis vasis compescentibus partes aquæ, ne dilabantur, & non naturæ eiusdem aquæ continentis se propriis terminis.

Hic inquiri solet an qualitates symbolæ inter se specie distinguantur, vel non. Qualitates symbolæ dicuntur, quæ eodem nomine diuersis in specie subiectis gaudent, verbi gratia, calor ignis, & calor aëris, elementalis calor & calor à sole productus. Affirmant aliqui calorem caelestem, hoc est fluentem à corporibus caelestibus specie distinguunt à calore elementalibus, & vitalibus. Alij calorem vitalem à reliquis omnibus, quos putant esse eiusdem speciei, specie distinguunt. Questionem hanc prolixè satis Medici tractant, apud quos longas disputationes inuenio, nihil tamen reperio, quod adhuc medicorum disputationi materiam præbeat, ideo affirmo breuissimè calores omnes, quos huc vique experti sumus in quibuscumque subiectis existentes (idem dico de frigiditate, & aliis qualitatibus) esse eiusdem speciei. His moueor: Calores omnes ad inuicem intenduntur, verbi gratia, calor ignis, seu productus ab igne intendit calorem productum à Sole, vterque calor intendit calorem productum à Sole, vterque calor intendit calorem naturæ viuientis: ergo omnes hi calores sunt eiusdem speciei. Antecedens monstrat experientia, consequentia est bona, quia qualitates inter se specie distinctæ non intenduntur. Secundò: omnes calores à quocumque principio producti eodem omnino modo mutant sensus, & sensationes eiusdem speciei, & omnino similes producant: ergo omnes sunt eiusdem speciei. Tertiò, frigiditas siue producta ab aqua, siue ab alio quocumque principio eodem modo expellit calorem vitalem, mentalem, & caelestem: ergo nullum superest principium, ex quo possimus qualitates symbolas comitantes subiecta specie distincta secundum speciem distinguere. Confirmatur, & hæc sit quarta ratio huius conclusionis. Diuersitas principiorum, etsi distinctionem arguat actionum, quæ per se ipsas sunt connexæ cum principijs, & non sunt indifferentes, vt procedant ab hoc principio, vel ab illo diuersitatem effectuum non arguit, cum enim effectus non dependeat per se ipsum à principio, sed per causalitatem superadditam potest esse indifferens, vt dependeat ab hoc vel illo principio specie distincto: ergo ex distinctione specifica principiorum non inferitur distinctio specifica qualitarum: ergo nullum est fundamentum ad multiplicandas species qualitarum pro multiplicatione subiectorum specie dissidentium, cum totum principium distinctionis qualitarum ex distinctione principiorum desumendum esset, nullum enim aliud superest ad illas distinguendas: ergo fingenda non est talis distinctio absque aliquo probabili fundamento.

Obiicit. Calor febrilis extinguit calorem naturalem: ergo non est eiusdem speciei cum illo. Resp. calorem febrilem non semper extinguit calorem naturalem, sed illum intendere, quæ intensio subiecto est valde nociua, aliquando illum extinguit non immediate, sed dissipando, & corrumpendo partes, in quibus subiecitur, quibus corruptis corrumpitur calor illis inherens, eodem modo ignis fornacis extinguit lucernæ ignem attenuando aërem, qua attenuatione subtilissimus redditur, & valde aptus motui, quo motu dissipatur flammea illa materia, in qua erat forma ignis, quæ valde diuisa facillimè extinguitur, ægrèque conseruatur, aut ob materiæ paruitatem non percipitur, aut non discernitur à reliqua lucē, quam per medium aliud ingens ignis effundit. Si adhuc audire cupias rationes aliquas levis momenti, quibus nonnulli qualitates omnes pro distinctione specifica subiectorum specie distinguunt, consule Petrum Garciam super Fen.

1. lib. 1. disput. 4. cap. 15. vbi

illas refert, &

refellit.
